

Gjer ord til handling: Vern Sandsfjordsområdet!

Vedtatt av SVs landsstyre 14. mai 2023.

Suldal kommune i Rogaland er i ferd med å revidera kommuneplanen. Her er det kome forslag om store omdisponeringar av areal langs den nasjonale laksefjorden Sandsfjorden.

Det delvis kommunaleigde Wind Works Jelsa har planar om å etablera verdas største tørrdøkk for havvindturbinar ved fjorden. Dei seier at dei skal gjenbruka det gamle steinbrotet, men dei vil også veksa inn i nye uberørte område og stenga hovudskipsleia. For å frigi plass til vindindustrien vil det som nå er Europas største opne steinbrot, Norsk Stein, flytta inn i eit nytt 2800 da stort skogsområde med rikt dyre- og fugleliv. Lenger inne i fjorden vil Sveholmen Shipping etablera eit steinbrot i Sauaskolten på det strekket der Sandsfjorden er på sitt smalaste. Kombinert med bygging av ny tømmerkai på Berakvam er det snakk om eit 3,5 km langt strekke med strandsone som ikkje vil vere tilgjengeleg for ålmenta. Av desse er 2,5 km ny nedbygging. Naturinngrepa vil vera store og omfattande og me fryktar at den nasjonale laksefjorden, Sandsfjorden, vil bli omforma til ein industrifjord.

Sandsfjorden står i fare for å mista det biologiske mangfaldet. Det vil bli utslepp av sediment frå to gigantiske steinbrot og utslepp frå vindturbinproduksjon. Det er snakk om forureining i form av mellom anna støv, støy, lys og sprenggassar. Erfaringane frå det nåverande steinbrotet syner at Norsk Stein ikkje klarer å demma opp for avrenning til fjorden når nedbørsmengda er stor. Siltgardina ved kaianlegget strekkjer seg berre 4 meter i djupet, og dokumentasjon frå fjordbotnen viser omfattande steinstøvsedimentering etter om lag 40 år med drift på Norsk Stein Jelsa sitt anlegg. Om uttaksområdet nå skal bli nær tre gonger så stort er me uroa for konsekvensane for fjorden. Naturreservatet på Kjølvikskorpa, verneområdet på Foldøy, Øyna naturreservat, djupvasskorallreva, gytefelt for torsk, villaksbestanden, rekefelt, tareskogane og områda med ålegras er truga. Etter planane vil Norsk Stein halda fram i nytt ope brot og dermed blir skogsområda også raserte. Det er snakk om eit område på 2800 dekar med myrar og skogstjern, område med rik edellauvskog, gammal fin furuskog og store gamle tre som blir skrapa bort før Norsk Stein startar produksjonen. Området har eit rikt og veldokumentert fugle- og dyreliv. I vassdraget Tysingsvatnet - Slåttevatnet - Økstrafjorden har det blitt gjort funn av elvemuslingar og ål. Med statusen som nasjonalt laksevassdrag følgjer eit særleg vern og eit føre-var-prinsipp som skal sørge for fortsatt gode levekår for den nå raudlista villaksen. SV meiner at dei store naturkonsekvensane gjer at ein ikkje kan gå inn for desse planane slik dei føreligg nå.

Statsforvaltaren i Rogaland har påpeika at konsekvensutgreiingane for desse store naturinngrepa både er mangelfulle og underestimerer naturverdiane i området. Verda står i ei naturkrise som er tett samanfiltra med den pågåande klimakrisa. Nedbygging av natur er ikkje noko ein kan ta lett på, og ein kan heller ikkje lenger lena seg på at ein ikkje visste betre. Me er avhengige av at politiske avgjerder om potensielt massiv nedbygging av natur blir gjort med tilstrekkeleg kunnskapsgrunnlag på plass. Folkehelseperspektivet og konsekvensar for naboar av langvarig eksponering for kvartshaldig støv, støy, lysforureining og tap av landskap og rekreasjonsområde er heller ikkje tilstrekkeleg opplyst.

Forslagsstillarane estimerer at denne omfattande satsinga på industri og steinbrot på Berakvam vil kunne føra til 1000 nye arbeidsplassar, gjerne meir. Windworks Jelsa har eit mål om produksjonsstart i 2028. Korleis Suldalssamfunnet skal husa denne eksplosive

veksten av arbeidsplassar framstår uklart. Infrastrukturen, vegar, bustader og offentlege tenester er ikkje dimensjonert for denne utviklinga. Korleis ein skal få tak i kvalifisert arbeidskraft til ein utkantkommune er òg eit spørsmål som står ubesvart. SV meiner at produksjon og samanstilling av havvindturbinar bør føregå ved allereie etablerte industrianlegg langs kysten, der ein har tilgang på nødvendig arbeidskraft og infrastruktur. SV stiller seg positive til ein prosess der ein ser på god etterbruk av steinbrotet på Berakvam til grøn industri som ikkje medfører omfattande ny nedbygging av natur.

Me veit at verda står i ei naturkrise. Med den ferske naturavtalen frå Montreal i handa må norske politikarar vise at me meiner alvor og ta omsut for særlege nasjonale verdiar slik som den nasjonale laksefjorden Sandsfjorden representerer. Det er på tide å gjera ord til handling!